

**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL OPIOIDINĖS PRIKLAUSOMYBĖS PAKAITINIO GYDYMO TĘSTINUMO
UŽTIKRINIMO LAISVĖS ATĖMIMO VIETOSE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2018 m. balandžio 25 d. Nr. V-194
Vilnius

Siekdamas užtikrinti opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo tęstinumą laisvės atėmimo vietų įstaigose:

1. T v i r t i n u Opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo tęstinumo užtikrinimo laisvės atėmimo vietose tvarkos aprašą (pridedama).

2. N u r o d a u Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių laisvės atėmimo vietų įstaigų direktoriams užtikrinti šio įsakymo vykdymą.

3. P a v e d u:

3.1. šio įsakymo vykdymo kontrolę Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus pavaduotojui, kuriojam sveikatos priežiūros sritį;

3.2. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Administravimo valdybos Bendrajam skyriui šį įsakymą paskelbti Teisės aktų registre.

Direktorius

Robertas Krikštaponis

PATVIRTINTA
Kalėjų departamento prie
Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijos direktoriaus
2018 m. balandžio 25 d.
įsakymu Nr. V-194

OPIOIDINĖS PRIKLAUSOMYBĖS PAKAITINIO GYDYMO TĖSTINUMO UŽTIKRINIMO LAISVĖS ATĖMIMO VIETOSE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo tĖstinumo užtikrinimo laisvĖs atĖmimo vietose tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato suimtų ir nuteistų (toliau – asmenų) pakaitinio gydymo tĖsimo organizavimo, informacijos keitimosi tarp specialistų, specialistų konsultacijų kitose asmens sveikatos priežiūros įstaigose užsakymo ir jų gavimo, pakaitiniam gydymui reikalingų vaistinių preparatų užsakymo, priĖmimo ir laikymo, dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos, asmenų teisių, pareigų ir atsakomybės tvarką laisvĖs atĖmimo vietose.

2. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu, Lietuvos Respublikos suĖmimo vykdymo įstatymo 45 straipsniu, Bausmių vykdymo kodekso 174, 175 straipsniais, Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1R-172 „DĖl tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“, XVIII skyriumi, Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194 „DĖl pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“, XL skyriumi, Pakaitinio gydymo skyrimo ir taikymo priklausomybei nuo opioidų gydyti ir pakaitinių opioidinių vaistinių preparatų išrašymo, išdavimo, laikymo ir apskaitos asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 6 d. įsakymu Nr. V-653 „DĖl pakaitinio gydymo skyrimo ir taikymo priklausomybei nuo opioidų gydyti ir pakaitinių opioidinių vaistinių preparatų išrašymo, išdavimo, laikymo ir apskaitos asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašų patvirtinimo“, Ambulatorinių priklausomybės ligų gydymo paslaugų teikimo reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-1496 „DĖl ambulatorinių priklausomybės ligų gydymo paslaugų teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Narkotinių vaistinių preparatų ir vaistinių medžiagų laikymo, apskaitos, išdavimo, transportavimo vykdant farmacinę veiklą taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1996 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 11 „DĖl narkotinių vaistinių preparatų ir vaistinių medžiagų laikymo, apskaitos, išdavimo, transportavimo vykdant farmacinę veiklą taisyklių patvirtinimo“, Vaistinių preparatų įsigijimo, laikymo ir įtraukimo į apskaitą laisvĖs atĖmimo vietų įstaigose tvarkos aprašu, patvirtintu Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2017 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V-538 „DĖl vaistinių preparatų įsigijimo, laikymo ir įtraukimo į apskaitą laisvĖs atĖmimo vietų įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir kitais aktualiais teisĖs aktais.

3. **Pakaitinis gydymas** – asmenų, sergančių priklausomybe nuo opioidų, tĖstinis gydymas, skiriant santykinai stabilias opioidinių vaistinių preparatų dozes, siekiant maksimaliai normalizuoti paciento somatinę ir psichikos būseną, skatinti pozityvius elgesio ir socialinės adaptacijos pokyčius.

4. Tvarkos aprašas taikomas organizuojant opioidinės priklausomybės pakaitinį gydymą tiems į įstaigas patekusiems asmenims, kurie kitose gydymo įstaigose yra pradėję, tačiau nebaigę pakaitinio gydymo kurso.

II SKYRIUS

OPIOIDINĖS PRIKLAUSOMYBĖS PAKAITINIO GYDymo ORGANIZAVIMAS

5. Pirminės asmens sveikatos priežiūros specialistų apžiūros metu asmeniui informavus apie tai, kad iki patekimo į įstaigą jam buvo taikytas opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas, apžiūrą atlikęs asmens sveikatos priežiūros specialistas apie tai ne vėliau kaip kitą darbo dieną žodžiu informuoja įstaigos sveikatos priežiūros padalinio vadovą.

6. Asmens sveikatos priežiūros specialistas iš asmens gautą informaciją apie jam kitoje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje pradėtą taikyti opioidinės priklausomybės pakaitinį gydymą įrašo Asmens sveikatos istorijoje, nurodydamas: asmens sveikatos priežiūros įstaigą, kurioje pradėtas opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas, asmens nurodytą opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo pradžios datą ir gydančio gydytojo ar kito specialisto, teikusio paslaugą psichikos sveikatos specialistų komandoje, vardą, pavardę ir kitą turimą informaciją.

7. Įstaigos sveikatos priežiūros padalinio vadovas ar kitas vadovo paskirtas specialistas parengia užklausą į asmens nurodytą gydymo įstaigą, kurioje buvo skirtas opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas, siekdamas gauti informaciją, ar asmeniui buvo taikytas ir koks buvo taikytas opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas, bei informaciją dėl tolimesnio gydymo tęsimo rekomendacijų, ir oficialiu raštu ne vėliau kaip kitą darbo dieną (el. ryšio priemonėmis) kreipiasi į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, teikusią asmeniui šias paslaugas.

8. Esant medicininėms indikacijoms, laikotarpiu, kol bus gautas patvirtinimas apie asmeniui taikytą opioidinės priklausomybės pakaitinį gydymą, šeimos gydytojas arba gydytojas psichiatras pagal medicininės indikacijas asmeniui skiria simptominių gydymą.

9. Įstaigos sveikatos priežiūros padalinio vadovas, gavęs patvirtinimą apie asmeniui kitoje gydymo įstaigoje taikytą opioidinės priklausomybės pakaitinį gydymą ir rekomendacijas, šią informaciją perduoda įstaigoje asmenį gydančiam šeimos gydytojui arba gydytojui psichiatrui.

10. Šeimos gydytojas arba gydytojas psichiatras asmenį supažindina su opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo tęstinumo užtikrinimo laisvės atėmimo vietų įstaigose tvarka, įvertina asmens sveikatos būklę, aptaria jam rekomenduojamą tęsti opioidinės priklausomybės pakaitinį gydymą, paaiškina konsultacijų tvarką ir periodiškumą, supažindina su paciento, kuriam taikomas pakaitinis gydymas, įsipareigojimais ir sąlygomis, kurias pažeidus gali būti nutrauktas opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas. Asmeniui pateikiamas pasirašyti Sutikimas dėl tęstinio pakaitinio gydymo taikymo sąlygų (toliau – Sutikimas) (priedas).

11. Jei asmuo sutinka tęsti pakaitinį gydymą opioidiniais vaistais, jis tai patvirtina savo parašu Asmens sveikatos istorijoje ir pasirašo Sutikimą.

12. Asmeniui sutikus tęsti pakaitinį gydymą ir jam pasirašius Sutikimą, apie tai informuojamas įstaigos sveikatos priežiūros padalinio vadovas ir apskaičiuojamas vaistinio preparato poreikis bei vykdomas jo užsakymas.

13. Jei asmuo nesutinka tęsti opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo, apie jo sprendimą pažymima Asmens sveikatos istorijoje ir asmuo tai patvirtina savo parašu.

14. Asmeniui, nesutikusiam tęsti opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo, siūloma kita, alternatyvi terapija ar specialistų konsultacijos.

15. Šeimos gydytojas, jei nėra gydytojo psichiatro, pratęsęs gydymą pagal kitoje gydymo įstaigoje taikytą opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo planą, jei reikalinga, konsultuojasi su Respublikinio priklausomybės ligų centro (ar jo padalinio) arba Psichikos sveikatos centro (teritoriniu principu) specialistais dėl tikslinių specialistų konsultacijų suteikimo.

16. Asmuo, kuriam paskirtas opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas, gydytojo nustatytu periodiškumu įstaigos apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūno palydimas į sveikatos priežiūros padalinį, kur stebint sveikatos priežiūros specialistui ir pareigūnui išgeria vaistinių

preparatą. Sveikatos priežiūros specialistas, asmeniui išgėrus paskirtą vaistinio preparato dozę, pažymi tai medicininiuose dokumentuose.

17. Tęstinis pakaitinis gydymas laisvės atėmimo vietose nutraukiamas:

17.1. asmeniui savanoriškai atsisakius gydymo;

17.2. paleidus asmenį iš laisvės atėmimo vietos;

17.3. priėmus sprendimą nutraukti gydymą;

17.4. asmeniui mirus.

18. Klausimas dėl tęstinio pakaitinio gydymo nutraukimo svarstomas:

18.1. asmeniui pažeidus nustatytą gydymo planą;

18.2. nustačius, kad pakaitinis gydymas neefektyvus ir įvertinus galimos rizikos sveikatai laipsnį;

18.3. psichinio smurto (agresijos) ar fizinio smurto prieš sveikatos priežiūros specialistus, pareigūnus ir kitus asmenis atveju;

18.4. be priežasties atsisakius išgerti pakaitinį medikamentą ar atvykti išgerti šį medikamentą;

18.5. atsisakius atlikti kontrolinį narkotinių ar psichotropinių medžiagų nustatymo testą;

18.6. nustačius neteisėtą narkotinių, psichotropinių medžiagų ir kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimo atvejį.

19. Tvarkos aprašo 18 punkte numatytais atvejais, sprendimą nutraukti tęstinį pakaitinį gydymą priima gydytojas psichiatras, o jei jo nėra – šeimos gydytojas, pasikonsultavęs su asmenį konsultavusiu ir gydymo eigą stebėjusiu gydytoju psichiatru, gavęs laisvės atėmimo vietos įstaigos darbuotojo tarnybinių pranešimą (pranešimą).

20. Asmenį, kuriam opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas nėra baigtas, ruošiantis perkelti į kitą įstaigą, gydytojas psichiatras ar šeimos gydytojas, pasikonsultavęs su Respublikinio priklausomybės ligų centro (ar jo padalinio) arba Psichikos sveikatos centro (teritoriniu principu) gydytoju psichiatru, koreguoja šio asmens opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo planą, trumpindamas gydymo trukmę ar visiškai nutraukdamas opioidinės priklausomybės pakaitinį gydymą. Priėmus sprendimą opioidinės priklausomybės pakaitinį gydymą nutraukti asmuo, jam raštu sutikus, siunčiamas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę opioidinės abstinencijos detoksikacijai ir sveikatos būklės stabilizavimui.

21. Asmeniui, atsisakiusiam pakaitinio gydymo, o vėliau pakeitus sprendimą ar išreiškus valią gydytis dėl priklausomybės opioidams pakartotinai, jam siūloma dalyvauti kitose tikslinėse elgesio pataisos programose.

22. Priėmus sprendimą asmenį siųsti į Laisvės atėmimo vietų ligoninę ir asmeniui sutikus raštu, įstaigos sveikatos priežiūros padalinio vadovas ne vėliau kaip kitą darbo dieną apie perkeliama asmenį informuoja Laisvės atėmimo vietų ligoninės administraciją. Šeimos gydytojas ar gydytojas psichiatras užpildo Medicinos dokumentų išrašą / siuntimą (Forma 027/a), prideda Sutikimo kopiją ir opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo planą.

23. Jei asmuo, kuriam skiriamas opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas, turi būti konvojuojamas į policijos areštinę, sveikatos priežiūros padalinio vadovas nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, šią policijos areštinę informuoja apie perkeliama asmenį. Siunčiant asmenį į policijos areštinę, nusiunčiamas ir Medicinos dokumentų išrašas/ siuntimas (Forma 027/a) su informacija apie opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo planą.

24. Asmeniui, išleidžiamam į laisvę ir nebaigusiam opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo plane nustatyto gydymo, šeimos gydytojas ar gydytojas psichiatras surašo ir atiduoda Medicinos dokumentų išrašą / siuntimą (Forma 027/a) su rekomendacijomis dėl tolimesnio opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo kreiptis į viešąją asmens sveikatos priežiūros įstaigą pagal gyvenamąją vietą. Asmuo Medicinos dokumentų išrašo / siuntimo (Forma 027/a) gavimą patvirtina parašu Asmens sveikatos istorijoje.

III SKYRIUS

OPIOIDINĖS PRIKLAUSOMYBĖS PAKAITINIAM GYDYMUI REIKALINGŲ VAISTINIŲ PREPARATŲ ĮSIGIJIMAS, LAIKYMAS IR APSKAITA

25. Įstaigos vadovas įsakymu paskiria medicinos specialistą, atsakingą už pakaitiniam gydymui reikalingų vaistinių preparatų užsakymą, priėmimą ir laikymą (toliau – atsakingas medicinos specialistas). Jei įstaigoje yra vaistinė, šiame punkte nurodytu atsakingu asmeniu turi būti paskirtas vaistinėje dirbantis vaistininkas.

26. Pakaitiniam gydymui reikalingi vaistiniai preparatai įsigijami vadovaujantis Vaistinių preparatų įsigijimo, laikymo ir įtraukimo į apskaitą laisvės atėmimo vietų įstaigose tvarkos aprašu, patvirtintu Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2017 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V-538 „Dėl vaistinių preparatų įsigijimo, laikymo ir įtraukimo į apskaitą laisvės atėmimo vietų įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“.

27. Pakaitiniam gydymui reikalingi vaistiniai preparatai išduodami vartoti atsižvelgiant į asmenį gydančio gydytojo ar gydytojo psichiatro įrašus Asmens sveikatos istorijoje (forma Nr. 025-l/ap) ar Gydytojo paskyrimų lape (forma Nr. 003-4/a).

28. Opioidinės priklausomybės pakaitiniam gydymui reikalingi vaistiniai preparatai ir jų atsargos, kurių sudėtyje yra narkotinių medžiagų, įrašytų į Narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. 5 „Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašų patvirtinimo“, II sąrašą Narkotinės ir psichotropinės medžiagos, leidžiamos vartoti medicinos tikslams, laikomos, apskaitomos, nurašomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1051 patvirtinto Vaistinių preparatų laikymo ir įtraukimo į apskaitą asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašo nustatytais reikalavimais.

29. Įstaigos atsakingas medicinos specialistas opioidinės priklausomybės pakaitiniam gydymui reikalingus vaistinius preparatus apskaito įstaigos Narkotinių vaistinių preparatų apskaitos žurnale, kurio puslapiai turi būti sunumeruoti, susiūti, įrašytas lapų skaičius (skaitmenimis ir žodžiais) ir patvirtintas įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens parašu bei įstaigos antspaudu (atsižvelgiant į Narkotinių vaistinių preparatų ir specialiųjų receptų blankų laikymo ir įtraukimo į apskaitą asmens sveikatos priežiūros įstaigose specialiųjų reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-750, 1 priedo reikalavimus). Gauti (priimti) ir išduoti vartoti narkotiniai vaistiniai preparatai kasdien apskaitomi įstaigos Narkotinių vaistinių preparatų apskaitos žurnale.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Laisvės atėmimo vietų įstaigos, kuriose organizuojamas opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo tęstinumas, vadovaujasi šiuo Tvarkos aprašu.

31. Sutikimo kopija pasirašytinai įteikiama asmeniui, pažymint tai asmens medicininiuose dokumentuose.

32. Opioidiniams vaistiniams preparatams, naudojamiems pakaitiniam gydymui taikoma galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais numatyta kontrolė.

33. Teikiamų paslaugų kokybę kontroliuoja Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

34. Tęstinio pakaitinio gydymo opioidiniais vaistais paslaugų prieinamumą kontroliuoja Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos administracinis padalinys, atsakingas už asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimą.

35. Skundų ir ginčų dėl gydymo skyrimo ar jo nutraukimo nagrinėjimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu.

Opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo
tęstinumo užtikrinimo laisvės atėmimo
vietų įstaigose tvarkos aprašo
priedas

(Sutikimo dėl tęstinio pakaitinio gydymo taikymo sąlygų forma)

(įstaigos pavadinimas)

SUTIKIMAS DĖL TĘSTINIO PAKAITINIO GYDYMO TAIKymo SĄLYGŲ

(data)

(vietovė)

1.

Aš, _____, sutinku, kad man būtų
(vardas ir pavardė didžiosiomis raidėmis)

tęsiamas gydymas opioidiniais vaistais _____,
(vaisto pavadinimas)

nes opioidinės priklausomybės pakaitinis gydymas man nėra baigtas. Šis gydymas buvo pradėtas:

(įstaigos, kurioje buvo pradėtas pakaitinis gydymas, pavadinimas)

2. Su manimi buvo aptarti kiti galimi pagalbos būdai ir man paaiškintas opioidinių vaistų veikimas.

3. Buvau supažindintas su tęstinio pakaitinio gydymo opioidiniais vaistais planu, informuotas apie galimus medikamento pašalinius poveikius organizmui bei galima rizika, nesilaikant gydytojo nurodymų ir gydymo plane nustatyto gydymo režimo.

4. Pasižadu:

4.1. laikytis gydytojų ar kitų gydymo procese dalyvaujančių darbuotojų nurodymų, susijusių su mano sveikatos ištyrimu ar gydymu;

4.2. atlikti kontrolinius narkotinių psichotropinių medžiagų ir kitų psichoaktyvių medžiagų nustatymo testus;

4.3. nepažeisti gydytojų skirto pakaitinio gydymo plane nustatyto gydymo režimo;

4.4. išgerti opioidinius vaistus medicinos personalo ir pareigūnų akivaizdoje;

4.5. vykti į gydytojų, gydytojų specialistų konsultacijas, kai apie tokių reikalingumą informuos gydantis gydytojas;

4.6. pagarbiai elgtis su medicinos personalu, pateikti visą turimą informaciją, susijusią su gydymu ir sveikatos pokyčiais;

4.7. sąžiningai naudotis savo, kaip paciento, teisėmis ir kaip įmanydamas stengtis prisidėti prie sveikatos būklės gerinimo.

5. Esu informuotas, kad tęstinis pakaitinis gydymas gali būti nutrauktas:

5.1. nustačius, kad pakaitinis gydymas neefektyvus ir įvertinus galimos rizikos sveikatai laipsnį;

5.2. psichinio smurto (agresijos) ar fizinio smurto prieš sveikatos priežiūros specialistus, pareigūnus ir kitus asmenis atveju;

5.3. be priežasties atsisakius išgerti pakaitinį medikamentą ar atvykti išgerti šį medikamentą;

5.4. atsisakius atlikti kontrolinį testą narkotinių medžiagų (ne) vartojimui nustatyti;

5.5. nustačius neteisėtą narkotinių, psichotropinių medžiagų ir kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimo atvejį.

(parašas)